

Interview

Karlijn van Onzenoort

Grenzen overschrijden in Gelderland

Ze is een dag per week hoogleraar Gelderse Geschiedenis aan de Radboud Universiteit. Dolly Verhoeven, van huis uit historica, wil binnen die functie véél meer doen dan in acht uur per week mogelijk is. Daarnaast is ze de drijvende kracht achter de succesvolle Gelderse erfgoedfestivals, zoals 'Geloven in Gelderland' (2008), 'Gelegerd in Gelderland' (2012) en 'Gemaakt in Gelderland' (2015). Een gesprek over geschiedenis, (religieus) erfgoed en grensoverschrijdend samenwerken.

Het atrium van de huidige Politieacademie, een combinatie van oud en nieuw. Foto: Thea van den Heuvel/DAPh

De geschiedschrijving over Gelderland stimuleren – dat ziet Dolly Verhoeven als haar belangrijkste taak. En die geschiedschrijving gebeurt in haar optiek niet alleen door universitair geschoolden, maar juist ook door andere mensen die op allerlei manieren met geschiedenis bezig zijn. 'Ik kom zelf niet uit de universitaire wereld. Natuurlijk, ik heb gestudeerd en promotieonderzoek gedaan. Maar daarna heb ik elders gewerkt. Dat komt me nu goed van pas. Ik sta met één been in de universiteit, de wereld van het weten. En met het andere been in de praktijk, de wereld van het doen. Het is mijn vaste overtuiging dat beide partijen elkaar kunnen versterken.'

Kracht van grensoverschrijdend samenwerken

Dit komt onder andere tot uitdrukking in de Gelderse Landdag (zoals die voorsnog genoemd wordt), die ze voor komend najaar aan het organiseren is. 'Dat wordt een ontmoeting tussen mensen die zich met geschiedenis en erfgoed bezighouden: studenten, academici, vertegenwoordigers van historische verenigingen, museale medewerkers, stamboomonderzoekers, vendelzwaaiers... noem maar op. Mijn idee is hen bij elkaar te brengen, elkaar te laten inspireren, van rol te laten wisselen, enzovoorts. Ik geloof in de kracht van grensoverschrijdend samenwerken door de praktijk, niet door achter mijn bureau te zitten.'

Gelaagde betekenis

Grenzen overgaan, stappen durven zetten – die termen vallen ook als Verhoeven haar visie geeft op de toekomst van het religieus (Gelders) erfgoed. 'Kerken hebben een gelaagde betekenis. Uiteraard hebben ze een religieuze functie, dat is immers hun

oorsprong. Daarnaast is een kerk ook een betekenisvolle plek in de levensloop van mensen, omdat daar doop-, trouw- en rouwplechtigheden binnen de familie hebben plaatsgevonden. Bovendien zijn kerken karakteristieke gebouwen in het landschap of binnen een stadskern, met een bepaalde architectuur en kunstschaten. Die betekenissen gaan niet altijd gemakkelijk samen. Voor mensen die vanuit religieus perspectief naar kerken kijken, is het soms lastig dat anderen ze vanuit cultuurhistorisch perspectief beschouwen.'

Nieuwe betekenis geven

Dat spanningsveld zie je ook bij discussies over herbestemming, volgens Verhoeven. 'Maar dingen veranderen nu eenmaal in de loop der tijd van betekenis. De kunst is om aan kerkgebouwen een nieuwe betekenis te geven die voor de jongere generatie aanleiding is om ze te behouden.' Een mooi voorbeeld van herbestemming vindt Verhoeven het voormalig klein seminarie in Apeldoorn, dat nu de Politieacademie huisvest. 'Juist deze tijd, met een hang naar het verhaal achter een object of een plek, biedt kansen voor oude monumentale gebouwen. Of het nu een seminarie, kerk of fabrieksgebouw is. Het zijn plekken met een betekenis. Maar je moet durven oude betekenissen los te laten en een nieuwe stap te zetten. Een grens over te gaan. Omdat dit het behoud van deze mooie gebouwen veilig stelt.'

Sinds 13 juli 2013 is boekhandel Waanders gevestigd in de Zwolse Broerenkerk. De oude kloosterkerk werd daartoe eerst uitgebreid gerestaureerd.

Wie is Dolly Verhoeven?

Prof. dr. Dolly Verhoeven studeerde geschiedenis in Utrecht en promoveerde in 1994 op een regionaal historisch onderzoek naar het negentiende eeuwse onderwijs in Noord-Brabant. Nadat ze enkele jaren gewerkt had in de museumsector, richtte ze in 2001 in Apeldoorn het historische bureau Storia op. Vanuit dit bureau verrichtte zij diverse werkzaamheden in de culturele sector, variërend van historisch onderzoek tot projectleiding. Sinds eind 2008 werkt zij een dag per week bij de Radboud Universiteit als bijzonder hoogleraar Nijmeegse geschiedenis, met een speciaal accent op de publieksgeschiedenis. Sinds november 2014 is zij daarnaast bijzonder hoogleraar Gelderse Geschiedenis.

Dolly Verhoeven is sinds november 2014 bijzonder hoogleraar Gelderse Geschiedenis. Foto: Bert Beelen